

Nini Roll Anker

Kirken

Skuespil i tre akter

bokselskap.no
Oslo 2022

bokselskap.no, Oslo 2022

Nini Roll Anker: *Kirken*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1921 (Aschehoug/Kristiania).

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no).

ISBN: 978-82-8319-666-5 (bokselskap.no),

978-82-8319-667-2 (epub), 978-82-8319-668-9 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

[dedikasjon]

Til mine søstre

[rolleliste]

Cornelia

Presten

Omar, Jon og Benedikt, *deres sønner*

Magdalena

Adam

Henrik

Jonatan

Ung soldat

En liten gut

Graahaaret soldat

2 ryttere

Soldater

2 fanger

Kvinder

FØRSTE AKT

[1] *I en liten by.*

Kjøkkenet i prestens hus.

Magdalena, ung pike, vasker op. Cornelia, graahaaret kvinde, tørker av fat og tallerkener. Mandsrøster høres stadig fra siderummet.

Magdalena

Nu trætter de vist. Hør paa dem!

Cornelia

Sæt tallerknene dér, Magdalena – sæt dem imot hverandre, saa rinner vandet av dem.

Magdalena

Jeg er træhendt enda, tante Cornelia. Men jeg skal nok! Hør hvor høit Jon roper!

Cornelia

Ja – Jon stakkar ...

Magdalena

Altid saa roper han saa høit, Jon.

[2] **Cornelia** *(fortænkt)*

Det gjør han for at døve den andre røsten sin. Det gjør de, tvilerne, naar de vil overbevise sig selv.

Magdalena

Men han vil jo bli professor? Men hvordan kan han bli professor naar han tviler?
Men han sier bestandig han vil bli professor.

Cornelia

Han kan bli professor i tvil. Det kaldes filosofi, det.

Magdalena (*lytter; ler*)

Saan som de holder paa derinde! En gang trættet guttene og Adam om paktens ark, husker jeg. Jon sa, jødene gjemte krutt i arken, sa han. Det var med *krutt* Moses gjorde miraklene sine, sa han. Jeg var bare liten pike, men jeg husker det godt.

Cornelia

Kanske det. At kruttet var som en slags avgud, alt dengangen ...

Magdalena

Det er ingen i hele byen som snakker saa meget rart som dere her i prestegaarden, tante [3] Cornelia. Men Benedikt er bedst. Synes du ikke Benedikt sier de rareste og nydeligste tingene?

Cornelia

Aa jo ... Men det er brødrene, som *tænker*, Omar og Jon ... (*i uro*) Benedikt blir ikke én og tyve før til vaaren.

Magdalena

Han kan vel tænke for det! Aa tror du nogen vét alt det han tænker! Benedikt blir ...
Benedikt blir det vakreste! Ja – jeg er viss paa Benedikt blir (*hvisker noget til **Cornelia***).

Cornelia (*nikker*)

Kanske. Om han faar leve.

Magdalena

Han! Han blir ikke saaret! Benedikt er beskyttet, han.

(*Et smell. Begge skvætter.*)

Cornelia

Det var ikke skudd. Det var bare gangdøren. Har du git Benedikt en talisman nu
igjen?

Magdalena (*sagte*)

Du beskytter hans aand, tante Cornelia. Guds moder værner hans legem. Ingen
krig kan gjøre Benedikt noget.

[4] **Cornelia**

Far vilde ikke like det – om han visste det. At en av guttene har en amulet. For
katoliker er de jo ikke – selv om de ikke tror som ham.

Magdalena

Men det er ikke *Benedikt*, som kjender Guds moder, tante Cornelia! Det er jo bare
mig, det! Og saa er vi trygg for ham, ser du.

Cornelia

Ja ... Ja for Benedikt og Omar er jeg trygg. Men Jon stakkar. Jon ... (*i uro*) Naar han skulde bestemme sig, dengang han var liten – naar Jon skulde vælge; da vilde han altid ha begge tingene. *Den* vil jeg ha, sa han, og *den* ogsaa vil jeg ha. Alt dengangen han var barn. Ingen talte saa godt paa fars store møte – for freden, for fred og retfærdighet paa jorden. Du hørte det selv! Klart, saa alle vilde som far og os.

Magdalena

Ja, ja, ropte de til ham!

Cornelia

Men nu – nu han kom hjem og hadde gjort soldatereden, nu hadde det faat trollmagt over ham igjen: fanen, regimentsmusikken og alt det. Han vilde gaa forrest med dragen kaarde, bent i døden for fædrelandet vilde han [5] gaa ... Al den gamle seid gjærte i ham. Brødrene maatte snakke med ham, længe, før han blev ædru igjen ... (*Letter paa gardinet, ser ut av vinduet.*) Men at han ikke kommer!

Magdalena

Onkel sa, du skulde ikke være urolig for om det drog ut, sa han. Husker du ikke det?

Cornelia

Jo –. Men igaar var det fjorten dager siden! Og kirkemøtet sluttet lørdag, det vét vi jo. Saa da skulde han vel ...

Magdalena

Og de skal jo bare komme overens. Om at de og Gud ikke vil krig. *Det* kan da ikke ta saan tid. Men togene er saa fulde av soldater. Og alle er saa dumme og forfjamset. Undtagen du og jeg og vi i prestegaarden!

Cornelia

Aldrig har jeg ventet slik paa noget, Magdalena! Nei – nei ikke siden jeg gik med Omar! ... Det – det er liksom at vite, at enda er det under til, og – og at nu skal det ske – og jeg skal faa være med i det! Det – det er som at staa færdig i kirkedøren, rede til at gaa ut under den blaa himlen, til møtes med alle de andre, som kommer fra *sit* alter, *sit* gudshus, [6] naar klokkene sætter i at kime! Da skal far faa se guttene sine komme da! Selv Jon, selv Jon har hvælv over tankene sine nu!

Magdalena

Tante Cornelia ... (*skriker*) Tante Cornelia! Hører du? (*Det blir pludselig tyst i siderummet.*)
De der inde lytter ogsaa ... Nu hører vi dem liksom igaar!

Cornelia

Kanonene kommer til at holde op, barn.

Magdalena

Aa nu er de nærmere end igaar! *Men Gud vil ikke det skal bli krig!* Jeg drømte inat – mor kom hjem igjen og sa: Magdalena, sa hun, paa fødselsdagen din skal krigen slutte. Men det er jo imorgen. Det er jo imorgen!

Cornelia

Bi nu – bi nu barn til far kommer. Bi til vi faar høre hvad biskopen har sagt – og alle prestene, hele Guds kirke! Aa, guttene venter paa det, de ogsaa!

Magdalena

Men ... De har jo uniformen paa sig alt? Omar ogsaa. De skal jo *gaa*.

[7] Cornelia (*heftig*)

Gaa! Naturligvis maa de gaa! Saa de kan faa slutt paa det! Og komme hjem igjen! Tror du Jons egne kamerater vil slaa ham ihjel, naar de faar se ham? Men det er jo

der borte han har studert! Tror du Adams eget parti vil drepe ham? Men det er jo dem derborte som har skapt partiet!

Magdalena

Benedikt sa, at Omar... Omar vil ikke gaa i krigen, sier Benedikt. Han gjør det for din skyld, sier Benedikt. For du vil ikke han skal negte.

Cornelia (*i stort oprør*)

Nei – nei, det vil vi ikke! Det vil ikke engang hans far! Da han kom og sa det – da han kom for andre gangen og sa han ikke vilde lystre, at han ikke vilde stille med kompaniet, da ropte jeg paa far. *Han* snakket til ham; han sa til ham at det vilde bli min død. *Min* ogsaa. Da bøiet Omar sig. Han kan ikke gjøre som han vil med livet sit! Det er mig som har git ham det!

Magdalena (*nikker*)

Benedikt har fortalt det til mig, tante Cornelia.

[8] Cornelia

Naturligvis maa han *gaa*. Skulde han la sig skyte som en hund? Men hvis han negter blir han skutt. Stillet mot en mur og skutt. Som en gal hund. Vet du ikke det?

Magdalena

Jo. Men. Men det er jo *Omar*, tante Cornelia! Og da vilde ingen i hele byen glemme ham mer. Og saa vilde kanskje ikke de andre gaa heller. Til slut vilde ingen gaa! Og saa blev det ingen krig. For – for de kan jo ikke skyte alle soldater – i hele verden – mot en mur? Men for Omar vilde de reise en statue paa torvet! For det var ham som begyndte at la være her i byen. Det sier Benedikt ogsaa.

Cornelia

Ti stille! Ti stille, barn! Han blev jo ikke levende igjen for det, Magdalena! Han vilde jo være *død*. Ti stille!

Magdalena

Ja – han vilde være *død*... Det tænkte jeg ikke paa.

Cornelia

Nei, det tænkte du ikke paa! Men hvad hjælper det om jeg beholder hjemmet – og fædrelandet – og bjergene – og solnedgangen – hvis jeg mister sønnene mine? Men jeg [9] mister dem ikke! Ved grænsen træffer de alle de andre – og far, far og alle prestene følger med dem. Husk *det*! Som en ild vil ordet springe fra hjerte til hjerte der ute – tusener vil række hverandre hænderne – millioner vil rope: jeg dræper ikke min bror!

Magdalena

Og det tror *du*, tante Cornelia?

Cornelia

Det vet jeg! Det *vet* vi jo! Se paa Adam – se paa Jonatan – paa alle Omars venner! Henrik, selv Henrik er blit en anden her hos os! De gaar sin egen vei – men alle veier mot det samme.

Magdalena

Mot *dit* maal, tante Cornelia!

Cornelia

Mit. Og mors. Og dit, Magdalena! Alle kvinders naar de vaakner! Har vi født dem med smerte, næret dem med legemet vort, vaaket over dem, elsket dem op, set dem bli sterke og sunde ... aa, mine velsignede! ... for at de skal bli lemlæstet –, bli

knust, naar det er fuldgjort? La ingen si det gjælder æren! Æren ej Guds og Gud er kjærlighet.

[10] Magdalena

Men far sier ... Far sier soldaten maa dø for sit land. Far sier jeg skal tænke som han. Bruk din forstand, sier han.

Cornelia

Det sier alle mænd til os, til kvindene. De paa den andre siden grænsen ogsaa – alle mænd i alle fædreland! Det sier de for at rane vor magt! Bruk dit hjerte, Magdalena – stol paa dit hjerte! Forstanden er liten og blind, barn – den er én idag og en anden imorgen – mægtig til en tid – men en ny tid kommer, og se, forstanden er blit avfældig og farer vild! Men hjertet er det samme fra evighet av! Aa, vent til far kommer –! Nu skal kirkens røst rope sammen med vor – med mødrene, hustruene, barnene! For første gang! Fars lille – katolikenes store, protestantenes – jordens samlede kirke! For første gang! *Den malm lar sig ikke døve av kanonene,* Magdalena!

Magdalena (*ind til hende*)

Aa hvor jeg elsker dig!

Jonatan (*ung mand i soldaterklær*)

Er Omar hjemme?

[11] Cornelia

Goddag, Jonatan. Ja – de sitter der inde. De har netop spist. Værsego', Jonatan –.

Magdalena

Vet du noget?

Jonatan

De sier vi har slaatt dem. Vi har tatt mer end tusen fanger, sier de. De sier soldatene derborte har skutt kongen.

Cornelia

Saa har han faatt sin dom. Av landets egne barn.

Jonatan

De sier, vi skal marsjere imorgen.

(Gaar ind til de andre mænd.)

Magdalena

Imorgen? Nei, det vil ikke Gud!

Cornelia

Des før de gaar des før kommer de hjem igjen, barn. Aa, hvor blir det av ham? *Nu* skulde han være her!

Ung soldat *(fort ind)*

Godkveld, fru Cornelia – morn, Magdalena! Er Benedikt inde?

[12] Cornelia

Benedikt er der inde. Han og brødrene har netop spist. Værsego' –

Magdalena

Er det hændt noget?

Ung soldat

De' sier kongen selv leder troppene. De sier de rykker frem i ilmarsj og at – Og at vore har sprængt broen.

Magdalena

Hva'for en bro?

Ung soldat

Broen over elven!

Magdalena

Vor elv?

Ung soldat

Men at de rykker frem like godt. Og at – Og at vore viker.

Magdalena

Det er ikke sandt! Vore viker aldrig! Sprængt broen som blev færdig ifjor? Og kostet saa mange penger! Er du blit dum, du?

[13] Cornelia

Tro ikke saant sludder. Tro ikke paa krigen, gut.

Ung soldat

Kan jeg la være at tro paa krigen – naar jeg *hører* den!

Cornelia

Tror du paa en løgner for om du hører ham? Vent nu litt... (*gaar i stor uro fra vindu til vindu*) Det var ingen sak før ... nu er det, det gjælder ... nu er det det gjælder at *tro*. Vent nu litt ... Snart faar vi et budskap –

Ung soldat

Men de sier de har kanoner som dræper folk paa andre siden aasen! Og at de slipper kolerabaciller i brøndene vore ... Og at de helder ned gift fra luften ... De sier, vi skal marsjere imorgen.

(*Magdalena brister i graat.*)

Cornelia

Barn, barn, bry dere ikke om alle de dumme rygtene! Kongen er død. Der blir ingen krig.

Ung soldat

Er kongen død?

[14] Cornelia

Ja han er død. Gaa dit ind faar du høre. Jonatan vét det. Adam og Henrik er ogsaa der inde ... (*aapner døren til siderummet, stort opstyr der inde*). Værsego' – gaa ind og faa dig et glas vin.

(*Ung soldat gaar dit ind.*)

Magdalena

Gift ned fra luften ...? Men da kan de jo dræpe os allesammen. Os ogsaa! Allesammen!

Cornelia

Ja. Derfor er det sludder. Det skjønner du vel. Sæt tallerknene op i hyllen, barn.

(Adam, Henrik, Jonatan, ung soldat, Jon, Omar, Benedikt kommer ind – alle unge mænd i soldaterklær. De bærer med sig glas og vinflasker. Røker cigaretter.)

Omar

Kan vi faa sitte her ute, mor? Kaminen ryker slik der inde.

Cornelia

Ja du kan skjønne det, Omar – værsego', gutter, værsego' – sæt dere her *(tørker av bordet)*. Piken gik igaar – saa vi blev alene. Frygt smitter værre end pest.

[15] Ung soldat *(roper i gjenmæle)*

Men han hadde snakket med flygtningene selv, hører du!

Adam

Rømlinger lyver! Hvad skal de ellers gjøre? De er nødt til at fortælle det de ser med ryggen ... De er blit vetskræmt som kaniner. Hadde de stanset op litegrand og brukt øinene hadde de faat se en bande, som herjer paa egen haand. En røverbande! Grænseboen er ilter, han. De er røket ihop over gjærdene derborte! En otte dages slaassing er vel ikke *krig* – folket har ikke faat summet sig enda!

Benedikt

Nei vent til folkene faar summet sig!

Cornelia

Vent til presten kommer hjem, gutter!

(Samtalen rundt bordet bølger videre.)

Henrik

Du rømmer ikke, Magdalena?

Magdalena

Jeg? Nei – jeg har stedd mig hos tante Cornelia, jeg.

Henrik

Men dine forældre og søskend da?

[16] Magdalena

De er ikke rømt! Far har forretning sydpaa ogsaa – saa er det vel rimelig han flytter kontoret sit dit.

Henrik

Men du blev. Er du ikke ræd?

Magdalena

Jeg!

Henrik

Ikke det grand?

Magdalena

Tror du jeg tror det blir nogen krig her i byen? Nei! (*kneiser, korsrer sig pludselig*) Og – og jeg er ikke ræd om de kommer heller, for resten! (*Glir haanden ind i Benedikts*) De er vel mennesker, vel!

Cornelia

Tro det bestandig, barn!

Henrik

Ja. Menneskene i tross.

Magdalena

Det gaar vel an at *snakke* med dem! Putt – de er da ikke mer end mænd. Her i prestegaarden er det jo bestandig mænd. Jeg har aldrig været ræd dere, jeg!

[17] Benedikt

Ja du kan faa lov at se paa hende én gang til, Henrik.

Jon (*ved bordet, meget høit*)

Nei for jeg er ingen drømmer! Jeg tror, det er krigen. Jeg tror, krigen lever. Men den vil styrte under opspurten, sier jeg! Den vil segne i løpet, den vil bli rammet med lamhet!

Cornelia

Det vil den Jon – med Guds hjælp!

Jon

Ikke Gud, mor! Gud stanser ikke krigen – han er en stor stridsherre – han er hærskares gud, han! Men smaadævlene – smaadævlene, gutter! Latteren, kritikken, likegyldigheten! Og – vil vi dø før vi har hørt proceduren? Vil vi la os hugge ned før vi kjender domsgrundene? Er vi sprellemænd? Vil vi laane os til et sjofelt haandverk for at slippe at krepere? Er livet en slik skat at vi vil gjøre os til kjeltringer for at beholde det?

Omar

Livet er kjærte ...

Benedikt

Bravo, Jon!

[18] Jon

Men – men naturligvis, paa den anden side – At faa opleve en tid, gutter, som gjorde frasene til ord igjen, hvad? At kunne si «for Gud og fædreland» uten at bli rød – at kunne stige til helt uten at være professionel, hvad? Og tror dere blodets dionysier staar tilbake for vinens? Er Iliadens og det gamle testamentes skjønnhet ringere end kristendommens? Krigsrusen er dithyrambisk likesom vinrusen – blodtørsten, den ...

Cornelia

Jon!

Jon

Nei ... Du har rett, mor. For vi *tørster* jo ikke lenger – vi smaker ikke av mordlyst – Ares vil utspy os av sin mund – vi er lunkne! Og – og naar vi ikke har talent for mord – naar vi ikke taaler blod (*ler*) saa er det jo ikke mer at snakke om, hvad? Vi har valget: at eksistere som mordere eller utslettes som bra folk – og vi velger det sidste, hvad? Vi gidder ikke bestaa som krigere, la os i Guds navn faa lov at forgaa som mennesker – for vi er jo logikere? Omar! Det er jo dette, vi mener?

Jonatan

Vor tids soldat er desuten ikke andet end gladiatoren for en politisk fantasi – og det vét han!

[19] Adam

Men dyrene, de slipper løs paa os, er vore egne private bestier. Le ikke, gutter! Det er kanske vilddyr for om vi aldrig har set dem.

Benedikt

Paa dine løvers sundhet, Adam!

Henrik

Det er bluff! Det er ikke andet end bluff! Skinmanøvrer! Imorgen faar vi høre om vaabenhvile!

Magdalena

Hører du hvad Henrik sier, tante Cornelia?

Ung soldat

Hør kanonene!

Henrik

De skyter for at trumfe sig til noget – koncessioner, indrømmelser! Nogen fusentaster der borte vil ha grubene vore – Det er bare bluff! La os ikke miste hodet!

(Alle ler.)

Jonatan

Nei la os beholde hodet. Det har du ret i, Henrik.

Henrik

Beholde hodet *kaldt!* De tror, de kan komme forbi folkeretten!

[20] Adam

Forbi folkene ja – paa begge sider grænsen!

Henrik

Men vil nogen av os eie *deres* gruber, *deres* provinser? Jeg er kjøbmand selv – men jeg betakker mig! Det blir ingen krig!

Cornelia

Det blir ingen krig.

Adam

Nei! For det skal vi demokrater sørge for! Kameratene der borte – jeg kjender dem! De er blit overrumplet. Vent! Imorgen, ja kanskje idag faar vi vite folket er vaaknet! Ve regjeringene, ve løgnerne, ve generalene da! Og blir de tvunget til at gaa med, guttene derborte – da gjør de som os, som vore demokrater, som mig: de skyter i luften! Det skal sees paa de faldne! (*Latter.*) Paa de som ikke falder, mener jeg. Det blir ingen krig.

Cornelia

Nei det blir ingen krig.

Henrik

Jo saa pinedø vil jeg skyte! Jeg kryper ikke unna! Jeg er ikke ræd!

Ung soldat

Jo. Jeg er ræd ...

[21] Benedikt

Om en maaned er det høstfesten. Er det nogen som tror vi skal slaass *da*?

Magdalena

Da kunde det jo like gjerne bli krig i julen, da!

(Alle ler.)

Benedikt *(tømmer indholdet av en rygsæk over bordet, en mængde smaa bøker)*

Se arsenalet mit!

Omar *(tar en av bøkene)*

Vers?

Magdalena

Vers! Benedikt! Har du latt dem trykke? Aa, det har du ikke fortalt til mig!

Benedikt

Nei – nei det er ikke mine! Det er bare det første, som er mit. Det er alle de andres – de store, vore egenes og *(ler)* «fiendens». Jeg har samlet dem. *Det* vil de ikke staa for!

Jon

Er det hele verdens krigssanger – vore og de andres?

Benedikt

Det er kjærlighetssange.

[22] **Cornelia**

Gutten min!

Ung soldat

Og dem vil *du* stanse krigen med?

Benedikt

Jeg tror – jeg tror at naar vi allesammen pludselig husker – at vi elsker paa samme vis – og – og at vi bestandig har sunget hverandres sange om kjærlighet – da kan vi ikke. Da blir det ingen krig!

(De andre ler.)

Cornelia

Da blir det ingen krig.

Omar

Le ikke av ham! *(Det blir stilt.)* Benedikt har ret! Det er bare én ting, som kan stanse krigen ... Ikke kjøbmændene dine, Henrik. Ikke demokratene, Adam. Ikke din logik heller, Jon. Det – det er bare én magt som kan stanse krigen .... *(snur sig pludselig imot Cornelia)* Kjærligheten –. Vi – vi maa ikke lenger blyges for at si det. Vi – vi maa kjendes ved den ... Kjærligheten til næsten; for den fins! Kjærligheten til det gode – for den er til! *Kjærligheten til os selv, kamerater* – til alt vi har drømt – og skapt med tanke, med kraft, med overskuddet! *Vor gud* – hver mands egen gud. *Han lever*. Vi er ikke kjærlige av frygt! Vi vil ^[23] være gode av aglelse for os selv! Vi er ikke dydige av pligt vi som nu kommer – vi er dydige av trang til dyd. Vi er erobrere av et nyt hovmod: Ydmyghetens! Kristi hovmod da han sa: Tilgi dem, ti de vide ikke hvad de gjør. At elske menneskene – det er det sværeste, det er mands gjerning, det kræver den høieste styrke: seierherrens! Og jorden venter paa os ... Naar far ... naar min far ... naar min far presten kommer hjem ...

Cornelia

Aa hvor er han –

Omar

... da skal en stor gjerning fuldbyrdes (*i sterk bevægelse*). Ja, jeg tror at det fuldkomne nærmer sig – jeg tror vi skal se ansigt til ansigt! Én stor kærlighet skal samle os under sit merke, vor kraft skal vokse i skog med tusen viljer fra Guds samlede kirke i alle land!

Jonatan

I *alle* land –?

Adam

De andres prester? De ogsaa?

Cornelia

Alle er varslet! Og har vi ikke Guds ord?

[24] Ung soldat

Da var vi frelst! Da døde krigen!

Jon (*roper*)

En samlet kirke ... ja, det har jeg aldrig negtet, Omar! For miraklet bøier jeg mig! Staar de op alle som kalder sig Guds barn, Guds mænd og tjenere paa jord og forkynder Kristus med én mund. – Jeg bøier mig!

Adam (*tar sig til hjertet*)

Jeg kjender noget, her inde – alt nu!

Henrik

Det vil ingen staa for! Men det sker ikke!

Jonatan

Det ske! Kirken er den eneste som kan stanse krigen, kamerater – den mægtigste organisation, den sidste almagt, vi har! Jeg har altid visst det!

Magdalena

Der er han!

Presten (*i døren*)

Guds fred og god kveld!

Cornelia

Aa Gud være lovet! Godkveld –! Godkveld kjære! (*kysser ham*).

[25] Omar, Jon

Velkommen, far!

Benedikt (*ind til ham*)

Kjære far!

Cornelia

Er du træt – aa du er træt – sæt dig kjære –! Ta fars kappe!

Presten (*gir sønnene hat, kappe og stok*)

Ja nu er jeg i sandhet træt.

(*Liten stilhed. Han sætter sig.*)

Magdalena

Drik litt vin, Onkel (*skjænker for ham*).

Cornelia

Du blev længe ... Aa, vi har stundet –.

Presten

Ja –. Og dog var der endnu elve talere indtegnet, da biskopen hævet møtet. De kom aldrig til orde. Jeg var én av dem. (*Drar op en bunke fuldskrevne ark av lommen.*) Jeg har notert ned mine argumenter. Jeg har gjort rede for mit standpunkt – det gamle og – og det ændrede. Mit indlæg skal trykkes i kirkebladet – jeg tror jeg tør si det er værdifulde og vægtige ting [26] iblandt. Men vi tik telegram fra regjeringen. Hvad er det?

Benedikt

Det er kanonene

Jon

Det er kanonene ved grænsen.

Cornelia

Det er bare kanonene.

Omar

Far! Er det besluttet?

Presten

Ja. Nu er det besluttet.

(Støi og rop utefra øker stadig under det følgende.)

Benedikt

Holdt det haardt, far?

Presten

Om konklusjonen var der enstemmighet. De nye kjendsgjæringer skapte den! Men adskillig dissens om fremgangsmaaten var der. Og jeg tror, uten at rose mig selv, at mit votum vilde hat betydning for –

Omar

Hvad gjør prestene, far?

Presten

Kirken gjør sin pligt, Omar.

[27] Cornelia *(løfter hænderne)*

Aa, Gud være evig lovet!

Presten

Kirken velsigner ham, som gaar mot ugudelige. Ti vor fiende er Kristi fiende!

(Voldsom bevægelse.)

Jonatan

Kirken velsigner krigen?

Benedikt

Vor fiende ...?

Magdalena

Det var det, far sa!

Jon *(ler høit)*

Hærskarenes gud!

Presten

Vær stille! Vi angripes ikke av mennesker. Der kom en bror, en prest fra grænsen – med bajonettene hadde de jaget ham fra et dødsleie! Der kom bud fra fromme søstre ... Vi anfaldes av djævle! Vore brønde forgiftes! Barn blir stukket ned! Vore kvinner ... Jeg har hørt forfærdelige ting!

Ung soldat

Der hører dere! De forgifter vandet!

Adam

[28] *Barn ...?*

Omar

Kirken vil ikke hjelpe os?

Presten

Kirken staar hos hver den, som strider Guds hellige strid, Omar! La mig hvile – la mig faa puste, ut! Og jeg skal tale med dere, gutter. Hvad jeg har hørt skal dere

høre! Men jeg er meget træt! Omar – Jon – Benedikt! Og du, Cornelia! *Vor herre Jesus, var han endnu hos os, han vilde gaa forrest i den hær vi sender mot landets fiende!* Hustru, jeg vet det for visst! Ti dette blir ingen vanlig krig – dette blir det store korstog – de retfærdiges kamp mot satan – Guds ridderses strid for hans kirke! Seirer vore fiender – da seirer magtbrynden, barbariet, antikrist! Vor jord vil lægges øde, vort sprog skal visne, vore sønner og døtre skal trælle i fremmed land! Men seirer vi – og vi vil seire! Herren er med os, himlen velsigner vore vaaben – og jorden skal se en ny dag: krig skal ikke være mer, begjær skal ikke være og ikke magtsyke! Retfærdighetens klare sol skal skinne over en ny jord! Dette – *dette* er det, dere gaar til kamp for, gutter! Og bak dere staar kirken, regjeringen, det samlede folk!

Benedikt

Du har forlatt os!

[29] Omar

Far!

Jon

Nei – la os høre paa ham! La os høre paa far – kanskje far har *ret!*

Presten

Uten blod kjøptes ingen aandens seier, gutter! Og – – Mener I jeg er kommet for at gi fred paa jorden? Nei, siger jeg eder, men tvedragt. Saa taler Frelseren. Han selv.

Cornelia

Hør ikke paa ham! Han forvansker Guds ord! Tal ikke til dem! Du har ingen ret til at tale til dem mer!

Presten

Hustru!

Cornelia

Du som foldet hænderne dine hver kveld og bar dem med dig i bøn til kjærlighetens ophav! Du som samlet dem om knæet dit da de var smaa og lærte dem at elske sine fiender! Du som har sagt som din mester: Gjør dem godt som hade eder – velsigner dem som forbander eder – ber for dem som gjør eder skade!

Presten

Cornelia!

[30] Cornelia

Du som lærte dem sandheten, og sandheten frigjorde dem! *Du* kommer og vil lægge dem i lænker!

Presten

Cornelia – du vet ikke hvad du sier! Det gjelder fedrelandets frelse – det gjelder ...

Cornelia

Nei nei! Ikke landets – dine sønners, alle hjertenes frelse gjelder det nu! Staa fast, gutter! Vær stærke, vær stærke nu! Gud er den samme for os, for dem der borte, for alle sine barn! *Gud vil det gode* – Gud vil ikke blod og skjændsel! La ingen ... ingen kirke reise sig mellem dere og ham! Aa vi har sat vor lit til mennesker – jeg ser det nu! Nu ser jeg vor vildelse, vor daarskap! Vi trodde vi skulde redde os i ly av ham (*peker paa presten*) – vi glemte, at kirken er *her*, her inde i brystet vort! Det er *os*, som er Guds tempel – hvert menneske er utvalgt til hans tempel paa jord! – Omar! Benedikt! Jon! Mine velsignede! Glem det aldrig!

Omar (*i voldsom bevægelse*)

Det er for sent! Jeg bøiet mig, jeg gik unna! Jeg vaaget mig ikke ut alene! Og nu sviker han os!

Cornelia

Omar!

[31] Omar

Du skulde ikke hindret mig! Uten blod ingen seier – far har ret! Jeg sparte mit – nu kjøper *han* sin seier med det! Men *du*, som skjænket mig livet ...

Cornelia

Si det ikke! *Det* kræver ingen av en mor!

Omar

Mit liv er dit, sa du! Men har nogen større kjærlighet end denne at han sætter sit liv til? Du svek – du svek kjærligheten – likesom han!

(Cornelia dækker sit ansigt.)

Liten gut *(styrter ind)*

De kommer!

(Trommehvirvler høres fra gaten.)

Adam

Alarm!

Jon, Benedikt, Jonatan, Henrik *(samtidig)*

Hvem kommer? Hvad er det? Hvor? Hvad er det du sier?

Liten gut

Rytterne ... De er over elven ... De er her!

[32] Ung soldat *(ved vinduet)*

Folk springer ... folk springer som gale!

Henrik

De skyter! *Det er skudd!* *(prøver gjemme sig).*

Ung soldat

Gud bevare fedrelandet!

(Alle søker sine vaaben, spænder paa sig bandolér og gjør sig færdig.)

Presten

Cornelia! Cornelia – Magdalena! Kom med mig! Jeg maa gaa til kirken – følg mig til kirken! I Guds hus møter vi dem!

Cornelia

Til kirken? Nu?

Magdalena *(klynger sig til Benedikt).*

Jeg gaar ikke fra Benedikt!

Presten

Gutten fortæller ... Men kirken vil de skaane! For Guds hus har de ærbødighet. Jeg vil samle kvindene i kirken – kvindene – og barnene – og de gamle ...

Cornelia

Omar!

[33] **Omar** (*som har talt med gutten*)

Ja mor. Det er alarmsignalet. Vi maa lystre – nu.

Presten

Hører du hvad jeg sier, hustru? Ta med dig Magdalena og kom!

Cornelia

Slip mig! Hvad skal vi i kirken? Søke skalkeskjul? Tror du jeg er en stakkar?

Presten

Du vil ikke? Skal jeg gaa alene? *Saa gaar jeg alene* –. De hellige kar maa reddes –
– Farvel gutter – sønnene mine! Herren velsigne dig og bevare dig! Herren lade sit
ansigt lyse over dig og være dig naadig! Herren løfte sit aasyn paa dig og give dig
fred!

(Mændene blir stille og bøier hodet under velsignelsen. Omar staar rak og ser paa sin far).

Ogsaa dig velsigne han, Omar!

Omar

Ja far. Min gud er med mig.

Presten

Vi møtes der ute, gutter!

(Han tar den lille gutten med sig og skynder sig ut.)

Omar

Benedikt, du maa gjøre dig færdig!

[34] **Jonatan** (*kysser Cornelia's haand*).

Her i prestegaarden har jeg hat mine lykkeligste timer!

Cornelia

Farvel, Jonatan! Bevar dit hjerte!

Jonatan, Henrik, Adam, Ung soldat styrter ut.

Adam (*snur, kommer tilbake*)

Farvel, fru Cornelia! Tak – tak for alt vakkert du lærte mig!

Cornelia

Aa Adam – farvel! Sky det onde!

Jon (*foran Cornelia, knæler*)

Velsign mig, mor!

Cornelia

Gutten min – du stakkars gutten min

Jon

Si noget – si noget jeg kan mindes hele tiden!

Cornelia

Gud bor i dig.

Jon

Saa længe jeg er sammen med dig, mor!

[35] Cornelia

Jeg er hos dig bestandig!

(Jon springer ut.)

Omar

Benedikt, du maa gjøre dig færdig. – Farvel, mor!

Cornelia *(vakler)*

Omar – min ... min ...

Omar

Mor! Nu kommer stormen og bryter os ned! ingen kan høre røsten vor mer! *(styrter ut).*

Cornelia *(efter ham)*

Omar – se paa mig, Omar!

(Lyd av skudd og skrik fra gaten tar til.)

Benedikt

Si det, Magdalena! Si det en gang til!

Magdalena *(i graat)*

Jeg elsker dig, elskede –

Benedikt

Kys billedet mit hver morgen!

Magdalena

Ja, elskede –

[36] Benedikt

Hver kveld! Hver nat! La det ligge mellem brystene dine!

Magdalena

Jeg vil be for dig hver time!

Benedikt

Ja bed! Si navnet mit – nævn navnet mit for den hellige jomfru, hver time! – Hvad vil du si til hende, Magdalena? Si det! Si det nu!

Magdalena

Kjære Guds moder, bevar min elskede ...

Benedikt

Benedikt, min elskede –

Magdalena

Benedikt, min evig elskede!

Benedikt

Magdalena, Magdalena! Jeg elsker dig!

Magdalena

Har du amuletten, Benedikt?

Benedikt

Jeg har den her –

Magdalena (*kysser ham paa brystet*)

Hjertet dit ... jeg hører hjertet dit ... Det slaar saa høit.

[37] Benedikt

Det slaar høit om dig.

Cornelia (*ind*)

Benedikt, de venter paa dig! Troppene samler sig paa torvet –. Si farvel til hende!
Følg Omar og Jon!

Benedikt

Hjælp mig, mor!

Cornelia

Trænger *du* hjælp? Er du ikke en fører? Alle dine digtere ...?

Benedikt (*prøver rette sig op*)

Beskyt hende, mor! La hende aldrig komme fra dig! Vær hos hende til jeg henter hende!

Cornelia

Ja, gutten min! – Magdalena – barn, si farvel til ham ...

Magdalena

Farvel! Aa – gaa ikke ... Farvel ...

Benedikt (*rækker Cornelia haanden*)

Snak om mig til hende! Hver dag, mor! Si ...

(Et flerfoldig skrik utefra)

[38] Jon (*river op døren*)

Benedikt! Raadhuset brænder!

(Benedikt springer ut med ham. Et svakt, siden stærkere ildskjær i værelset. Magdalena længe paa knæ, sunket sammen i graat.)

Cornelia (*ved vinduet*)

De farer nedover gaten ... Nu blusser det op ... Der rider borgermesteren ... (*banker paa vinduet*). Marie! Marie! Hun hører ikke, hun ... (*blir taus med ett*).

Magdalena (*reiser hodet*)

Hvad er det du ser?

Cornelia

Ingenting ... Nogen andre ryttere ... Ingenting, barn.

(Drar gardinet for vinduet.)

(En mand styrter ind – ser sig forvildet omkring –, farer ut igjen. Døren blir staaende aapen efter ham.)

Magdalena *(stirrer paa gulvet, skriker)*

Blod!

Cornelia

Ja. Det er blod.

Magdalena

Kom! Kom! Vi maa gjemme os! Vi maa flygte!

[39] Cornelia

Nei, vi maa bli! Der ute dør de.

(Laaser døren.)

Magdalena

Benedikt! Jeg vil til Benedikt!

Cornelia *(tørker op blodet av gulvet)*

Vi maa være rolig ... Det er nu vi maa prøve at være rolig, barn. Nu er det vi ikke maa glemme.

Rytternes røst

Luk op! *(slag paa døren)*. Luk op for dævelen!

Cornelia

Det er ...? Det er dem! Magdalena – gaa ind i stuen! Gaa straks! Laas døren efter dig! Hører du! *Straks!!*

(Magdalena gaar ind i siderummet. Cornelia ordner sin dragt, sit haar. Stiller sig bakom bordet. Døren blir sprængt. To ryttere tumler ind. Barrikaderer døren.)

1ste rytter

Er det nogen her ... *(peker revolveren mot Cornelia)*. Op med hænderne! Hænderne op, for satan!

2den rytter

Det er jo bare et gammelt kvindfolk –. Har du mænd i huset, gamla? Er manden hjemme?

Cornelia

Nei.

[40] 1ste rytter

Sønnene dine?

Cornelia

Nei.

2den rytter

Lyv ikke!

Cornelia

Dette er prestens hus.

2den rytter

Da har vorherre været med os, gut!

1ste rytter (*kaster sig paa gulvet*)

Det var den hardeste! Og saa søkkvaat, atpaa!

2den rytter

Har du mat, kjærring? Frem med maten! Og vin! (*ser flaskene paa bordet*). A! (*sætter flasken for munden, drikker*). Kongens skaal! (*fyllder et glas, bøier sig over kameraten*). Her, gut! (*ler pludselig*). Og slik som han pep, den tjukke!

1ste rytter (*drikker*)

Guds død! Guds død! Det gjorde godt!

(*2den rytter fyllder glasset for ham paa nytt.*)

(*Magdalena aapner døren. 1ste rytter springer op, begge ryttere færdig med revolverne.*)

[41] 2den rytter

En pike ...

1ste rytter

En vakker jente! Hvem gjemmer du bak døren, lilleemor?

Cornelia

Magdalena, luk døren! Nei! Hun er alene der inde! Gaa ind igjen, Magdalena!

2den rytter

Det skal jeg greie, frue!

(Springer ind paa **Magdalena**, støter hende tilbage over dørstokken, lukker døren efter sig, skyver slaa for indefra.)

Cornelia (fjettret)

Nei ...

1ste rytter (ler)

Han er ikke sen i vendingen, han! Men han dat ikke i elven, *han!*

Cornelia (kaster sig imot døren)

Luk op! Luk op! Det er min søns! Hun er min søns ...

1ste rytter (ler)

Din «søn» har skutt hesten under ham. Under mig ogsaa! Vi er arbeidsløse nu! Til de andre tar os igjen! (kaster **Cornelia** fra døren). Saa! [42] Saa! Gi taal! Hold dig til mig, jenta mi! I en uke har vi lært dem at kjende, «sønnene» dine! De skyter paa os fra husene – saa tar vi det vi finder i husene! Saa tar vi vor ret! Og saa er vi skuls!

Cornelia

Hjælp hende! Hjælp mig! For Guds skyld! For din mors!

1ste rytter

Hold mund. Nævn ikke *mor* – du – du kjøtertik!

(Magdalenas skrik høres.)

Cornelia

Hjælp hende er du et menneske! Hun er en ung pike! Hun er en liten uskyldig pike!

1ste rytter

Det er hun knapt længer!

(Cornelia til vinduet. 1ste rytter kaster hende overende. De kjæmper.)

Cornelia

Omar! Omar! Jon!

1ste rytter

Saa – vil du gi dig, din fandens mær!

(løfter revolveren, sænker den igjen)

Det er en fødselsdag, idag ... En liten jentunge har fødselsdag ... Jeg forærer hende det stakkars livet dit, bedstemor. Noget andet faar hun ikke av far iaar. [43] Staa op og skaf mig mat! *(gir hende et spark)*. Reis dig hører du!

Cornelia *(reiser sig langsomt)*

Hvem er én som du?

1ste rytter

Hvem jeg er det ser du vel? Det samme som han der inde! Soldater – som gjør vor pligt! Vi – vi er krigen vi, gamla! *(lytter)*. Nu kommer fotfolket! *(til vinduet)* Fan! Det er de andres! Hvor er lua mi?

(Det bryter mot døren.)

Mange røster

To er her – Jeg saa to stykker – To ryttere sprang ind her –

1ste rytter *(slaar mot døren til siderummet)*

De er efter os! Hallo, rapp dig gut! Hvor kan vi komme os ut?

Cornelia

Døren ut er der!

1ste rytter

Du lyver! Det findes en anden ogsaa!

Cornelia

Det er den eneste!

[44] 2den rytter *(uten lue, spænder paa sig patronbeltet)*

Fan! Vi springer gjennom vinduet!

1ste rytter

Nei – gaten er fuld av dem! Vi slaar os ut – vi slaar os gjennom – rytterne kommer bakom haven!

(Døren brytes op, civile og soldater utenfra, rytterne springer imot dem, skyter – det kjæmpes derute – længer og længer væk.)

Cornelia *(sagte)*

Magdalena! *(litt høiere)* Magdalena!

1ste rytter *(kommer ind, med blodig ansigt – han tar for sig med hændene, siger ned)*

Hjælp mig ... Hjælp mig litt ... (*gutagtig*) Nu slutter vi! Nu skal vi hjem og spise ... Nei – nei ... Jeg vil ikke! Aa faar jeg slippe! Mor! Det var ikke mig!

(*Cornelia drar væk gardinet – ser ut – skynder sig mot utgangsdøren snur sig – ser paa den døende rytter.*)

1ste rytter (*ømt og sagte*)

Er det dig, mor ...? Tænd lampen ...? Tænd lampen saa vi kan se hverandre. Nei – rør ikke ryggen min! Mor ... Mor ...

(*Cornelia folder hændene. Bort til ham. Knæler, lægger haanden paa panden hans.*)

[45] 1ste rytter

Si det engang til – Velsign mig en gang til før vi rider ... mor. For Gud og kongen!

Henrik (*halter ind, jamrer sig høit –*)

Jeg er skutt – De har skutt mig i foten ...

(*stanser i skræk, vil snu.*)

Cornelia

Vær ikke ræd. Han ligger her og dør.

Henrik

Men ser du ikke ...? Men det er en av *dem*! Det er en rytter! (*løfter bøssen, vil slaa med kolben.*)

Cornelia (*verger den døde med sit legeme*)

Det er bare en søn nu. Og han er alt dræpt.

ANDEN AKT

[46] *Et rum halvt i ruiner.*

Magdalena kommer ind av en liten dør fra venstre. Bærer matrester, drar ut skuffen *iii* en dragkiste, sætter dem ned. Dytter fillene bedre fast i ruteaapningen. Plukker op bøss fra gulvet. Rører sig fraværende og likesæl. Barneskrik høres. Hun blir staaende urørlig.

Cornelia (med gulvkost og brett)

Har du fôret dyrene?

Magdalena

Hører du ikke?

Cornelia

Vi maa la ham skrike litt, nu. Jeg kan ikke ta ham op hver gang han skriker. Da faar vi aldrig ro. Eller –. Gaa og ta ham op selv, barn! For – du har da hjerte for ham – likevel – Magdalena? Du vil ikke, han skal *skrike* ...

[47] **Magdalena** (holder sig for ørene)

Jeg orker ikke høre det. – Jeg værner mig aldrig til det. – Det har ikke noget med hjertet mit, det! Gid han var død – gid han laa og var død! Gid du ikke hadde tat ham fra mig den natten!

Cornelia

Jeg synes ...? Kommer det ikke nogen der ute? Kanske det er *dem*!

Magdalena

Det er ingen. Det er ingen ting. Du har trodd det var dem – hver dag – i et aar snart ...

Cornelia

Men en dag kommer de. Denne veien kommer de. Det sier alle.

Magdalena

Det sa du da vi bodde i stalden ogsaa. Og da vi sat ved storveien i to døgn. Aa jeg er saa træt.

Cornelia

Omar kom.

Magdalena

Ja Omar kom ... Og Jon har været hjemme ... Men Benedikt kom ikke! Benedikt kommer [48] aldrig! Ti maaneder, ti maaneder og han kommer ikke! Jeg skal ikke røre ham! Jeg skal bare – bare se paa ham ... bare se øinene hans ... og hændene ... og den lille flekken paa kindet ... Saa kan de – Saa kan det være – Foran toget – det er det bedste ... Foran det store toget ... Naar jeg har set Benedikt.

Cornelia

Hysj, hysj barn! Du lovte du skulde være rolig her ute, husker du ikke det, Magdalena? Det kan komme like mange idag som søndag. Tænk paa alt det vi hadde at gjøre søndag –. Vi maa –

Magdalena

Rolig! Rolig ...! Jeg som brænder i helvetes ild!

(tar sig over brystet, jamrer sig.)

Cornelia

Gaa ind og gi det til barnet dit.

Magdalena

Hold op, hold op med at si det! Aldrig aldrig skal han ha en draape av mig! Slutt med at gi ham av kuene, *du* – saa dør han, saa dør han liksom sin far! Aa han pines han, pines, pines! Brænder i svovelpølen – evig, evig! Det er det eneste som døver, naar jeg tænker paa at han krymper sig og vaander sig og faar ikke fred!

[49] Cornelia

Og *du* vil møte Benedikt?

Magdalena

Nei jeg vil ikke møte ham! Hvordan kan jeg møte en engel fra Gud? Jeg vil – jeg vil kjende ham skinne paa mig – en liten stund – en liten stund ... *(tar op et halmstraa fra gulvet)* Har du set ham du? Du har kanskje set ham du? *(kysser straaet)*. Kanske du har ligget under kindet hans? *(lægger straaet mot kindet sit)*.

Cornelia

Har du git dyrene, Magdalena?

Magdalena

Nei nu gaar jeg – du ser jo jeg gaar *(gaar ut til høire)*.

Cornelia *(ser efter hende – gjemmer et sekund ansigtet i hændene. Begynder at koste gulvet. Lytter paa barneskriket)*

Armingen ... lille ungen vor ... *(gaar ind til barnet)*.

(Jonatan, to soldater, som fører med sig to bundne soldater kommer ind fra høire. Alle fillet, skitne, skjegget.)

1ste Soldat

Det er her det skal være. Og det er her. Jeg hørte e ku bure da vi kom – Dægern!

Jonatan

Jeg synes ogsaa, jeg hørte ...

[50] 2den soldat

Jeg saa ryggen paa et kvindfolk. Se til at komme dere unna, for svarte fan! *(gir den ene av fangene et spark saa han falder og drar den andre med sig)*. Kryp væk – lægg dere! Det skal være et gammelt fruentimmer her.

1ste soldat

Den evige kjærringen – som sitter igjen paa røisa. Liksom katta.

2den soldat

Og to kuer skal det være her. Hun pligter gi os kost og logi ... *(til Jonatan.)* Du er en blautfisk! *(peker paa fangene.)* Du kunde latt mig ekspedert dem. Saa hadde vi spart os denne marsjen i uføret ...

1ste soldat

Ja fan gale! Du er for stutt, gut!

Jonatan *(unna)*

Det vil tid til alt! Jeg sier ikke imot, gutter! Jeg har baciller i kroppen, jeg ... En – slik en gammel kjærring har koppet mig med dem –

2den soldat (*godlynt*)

Hvo som kjender sin daarskap er paa veien til visdom – det kan enda bli folk av dig, gut!

[51] Jonatan (*viker skræmt*)

Der er hun!

Cornelia (*i døren*)

Jonatan! Er – er dere her! Aa, dere er kommet!

Jonatan

Nei ... Det vil si ... Det er bare mig. Og saa de der. Og *de* to. Vi er kommet væk ifra kompaniet ... Vi gik og vildret ... Saa kom vi over de dér bak en høistakk. Saa drog vi os hit med dem. Vi er slitne. – Men – Goddag fru Cornelia!

1ste soldat

Er det dig de kalder bedstemor?

Cornelia

Men de andre ... de andre kommer ogsaa denne veien?

1ste soldat

Det har vi fan ingen greie paa. Faar vi kaffe av dig?

Jonatan

Søndag sloss vi tyve kilometer herfra. Men de skal i kantonnement. Saa de kommer vel – Det gjør de vel.

[52] Cornelia

Naar saa du dem sidst Jonatan! Naar saa du Omar og guttene?

Jonatan

Omar? Omar og Benedikt saa jeg fredag ... Fredag var det visst ...

Cornelia

Hvad gjorde de? Hvad sa Omar?

Jonatan

Han – han sat og luset sig da jeg saa ham sidst ... *(soldatene ler – opmuntret:)* Sa han noget, var det til lusene sine!

Cornelia

Og – og Benedikt? Har han nogen bøker igjen? Nu kan jeg ikke sende ham fler!

Jonatan *(sløvt)*

Nu – kan – du – ikke – sende – ham fler nei ... Vi er saa forbandet slitne!

2den soldat

Har du du ikke mat til os, bestemor? Matløs gjør motløs – kom med gryta, siden skal vi spille op til dans!

Cornelia

Jo dere skal faa mat, gutter – og suppe – Og kaffe ... Da kan de komme naar det skal være?

[53] Jonatan

Ja naar det skal være ...

Cornelia

Naar det skal være! Ja, dere skal faa mat – *(hun skynder sig ut til venstre, de hører hende rope – hun aapner døren igjen.)* Du blir vel forundret, Jonatan – men Magdalena er her, ogsaa.

Jonatan

Jeg blir ikke forundret mer, fru Cornelia.

(Cornelia lukker døren.)

2den soldat

Det var et staselig fruentimmer! Død og plage!

1ste soldat

Har du tobak?

(Magdalena kommer sagte ind – ser fangene – braastanser.)

2den soldat

En pike! Død og plage!

1ste soldat

En vakker jente!

2den soldat

Vær ikke redd, frøken. De biter ikke nu!

Magdalena

Ta dem væk! De kan ikke være her!

2den soldat

De maa være dér vi er!

[54] **Jonatan**

Goddag, Magdalena!

Magdalena (*stusser, ser mer paa ham*)

Er det – dig – Jonatan? Er ...? *Er?*

Jonatan

Nei. Det er bare mig. Vi er kommet væk fra de andre.

Magdalena (*stirrer paa ham*)

Men – jeg kjendte dig da igjen.

Jonatan (*stirrer*)

Ja – vi kjendte da hverandre igjen! Og – og du er her? Vær ikke ræd. De er bundet.
Hvad – hvad gjør du her? *Her?*

Magdalena

Vi faar lov at bo her. Hun – hun gir mat til dem som kommer forbi. Nogen ligger her om natten. Syke soldater har ligget her ... Hun gaar ut paa veien ... Hun gir dem

drikke ... Vi venter! Vi venter!

1ste soldat

Har du nødig vente, du?

Magdalena (*ænsrer ham ikke*)

Hun er god imot alle. Hun – hun synes alle er Benedikts bror. Og sommetider synes [55] jeg ogsaa – jeg ogsaa ... Naar hun ber med mig! Hun har git alt, hun har! Hun tror – hun tror bestandig ...

Jonatan

At krigen skal slutte?

1ste soldat

Da er hun fan ta mig ikke klok!

Magdalena (*ænsrer ham ikke*)

Hun tror, Omar skal stanse den – Omar – og Benedikt – og Adam – og du ... (*soldatene ler.*) Hun spør alle, vi møter: har dere ikke hørt at nu vil soldatene slutte? Har dere ikke hørt om én som heter Omar? Mine sønner, sier hun, mine sønner som ikke vil det onde ....

Jonatan

Hun er forrykt! (*tar sig til hodet.*) Hun eller vi.

Magdalena

Men ingen har hørt noget! Ingen! Ingen! De ler av hende! De spotter hende. Men hun sier bare – hun spør bare: skal jeg hjelpe dig? Hun vaaker hos dem, hun finder ved veikanten.

1ste soldat

Det var fan –

Magdalena

Hun har bodd i uthuser ... Hun leter op [56] de elendige ... Hvis vi var som hende kom Gud til os –

Jonatan (*heftig*)

Men ingen er som hende! Hun skulde holde op! For hun er alene!

2den soldat

Du skulde se og komme dig herfra, du.

Magdalena

Ja –. Nu gaar jeg ...

2den soldat

Væk. Komme dig *væk*.

Jonatan

Han mener ...

2den soldat

Smaajomfruer skal ikke gaa ut i skogen til dyrene ...

Magdalena

Jeg er ... Det er det samme hvor jeg er!

(Styrter ut til venstre)

(2den soldat har fundet frem en mugge med drikke og glas.)

En fange

Gi os at drikke.

1ste soldat

Kom og ta i, gutter – vi sætter bænken frem til bordet.

[57] Anden fange

De hører os ikke. Vi er ikke levende mer.

(Adam, Henrik, ung soldat, en graahaaret soldat stimer ind.)

Adam

Hallo!

Henrik *(samtidig)*

Her er folk før!

Adam

Jonatan! Er ikke *du* himlet?

Graahaaret soldat

Fins her drikke? Fy fan til møkk!

Ung soldat

Det værker slik ...

Jonatan (*samtidig*)

Hallo! Er det *dere*?

1ste soldat

Det er fjerde kompani. De sloss om søndag.

Graahaaret soldat (*spytter paa fangene*)

Holder dere utøi?

Ung soldat

Jeg er saa syk –

[58] 2den soldat

Sæt dig ned og hold kjæft! Her er ikke noget hospital!

(Alle bænker sig snakkende rundt bordet, tænder piper og cigaretter – drikker, snakker.)

1ste soldat

Traakk mig ikke paa bena – jeg har liktorn! (*latter.*)

Synger:

Vi drar ut og slaass
hvorfor, det vét ingen!
Nogen dræper os –
Hvorfor, det vét ingen!

Henrik

Adam – han dér – han besørget tretten, alene, han: Med revolverne! Søndag ...

2den soldat

Alene? Det var katten!

1ste soldat

Du – tok dem vel paa ei snor da liksom – liksomⁿ² han med gjæssene?

2den soldat

Hold mund – saa vi kan høre!

Adam *(er begyndt at fortælle)*

... Inde i en retræt – inde i et rottehul! Og da jeg skjønnte, det var fler derinde, stilte [59] jeg mig bakom sækkene ... Jeg stilte mig op og ventet ... Sergeanten kom først ... Idet samme han kom krypende, syntes jeg grangivelig – – Men det kan være det samme. Jeg drog til ham over nakken – *(prøver le)*. Det knyste ikke i ham ... Men den næste skrek, da jeg skjøt. Det – det skulde fan hente være forbudt at hvine! De andre hørte ham. Men dér inde kunde de jo ikke bli, hva? De hadde jo ikke luft.

1ste soldat *(henrykt)*

Nei det er greit! De hadde ikke luft! De maatte ut til dig og puste!

Ung soldat

Jeg er saa træt ...

Graahaaret soldat

Gi taal – snart faar du sove til dommedag!

2den soldat

Tretten! Dægern! – *(til Jonatan)*. Det hadde ikke *du* greid, veikingen!

Jonatan

Jeg tok en – torsdagsnatten. Vil du endelig vite det.

2den soldat

Heisan! En hel?

[60] Henrik

Han? Vakten? Forposten? *(Jonatan nikker.)* Han du pratet med hver kveld?

Graahaaret soldat

Han grov og spurte etter kvindfolkene vore, rimeligvis?

Jonatan *(til Henrik og Adam)*

Tre kvelder snakket vi sammen. Tre kvelder krøp vi og møttes – derute. Han var en kristen.

2den soldat

Jagu sa jeg kristen!

Jonatan

Han tænkte som jeg ... tænkte før ... Vi snakket om krigen. Han trodde dette blev den sidste krig. Han trodde liksom mig. – Vi snakket om Kristus. – Men den fjerde

kvelden blev det maanelyst. Da syntes jeg, med ett, at han drog sig for at se paa mig. Dersom en kunde *tro* ... Men jeg *saa* han stakk næven i lommen! Jeg hadde revolveren i græsset foran mig. Før jeg viste av det hadde jeg drad til. Jeg syntes, han fik noget i blikket ... Og jeg lar mig ikke lure længer!

Adam

Nei. Nei, dér er det! En kan aldrig *vite*. Kunde en *vite*, saa! Kunde en være sikker saa! ^[61] Brændsikker paa at de og vi, i samme sekund, kunde lite paa hverandre!

Henrik

Ja kunde en tro en fiende, saa!

(Alle ler.)

Adam

Men det er det fandens sekundet!

Graahaaret soldat

At fyre først er bedre end at tro sidst, folkens.

1ste soldat *(synger)*

Vi drar ut og slaass –
hvorfor, det vét ingen!
Nogen dræper os –
hvorfor, det vét ingen ...

Ung soldat

Jeg har saa ondt. Jeg har saa ondt.

Magdalena (*bærer tallerkener etc.*)

Nu kommer jeg straks med suppen – Aa – Er her fler kommet?

Henrik, Adam, ung soldat

Magdalena!

Magdalena

God dag, Henrik. God dag, Adam. God dag, allesammen ... (*sætter fra sig det hun bærer.*)

Jeg skal hente flere tallerkener ... (*skynder sig ut.*)

[62] Adam

Magdalena ...! Her! Og hun saa ikke paa os.

Henrik (*til Jonatan*)

Visste du det? *Visste* du hun var her?

Jonatan

Fru Cornelia er her ogsaa.

Adam

Fru Cornelia!

Henrik

Og du sier ingenting!

Jonatan

Jeg tænkte dere fik tidsnok vite det.

Adam

Hun – hun vaaget ikke se paa os ... God dag, Adam, sa hun. Og saa ikke paa mig.

Henrik

Nei. Nei hun tok os ikke i haanden.

Ung soldat

Vi har vel noget paa haendene ...

Jon (*i døren til høire*)

Er det her dere er –

(blir staaende.)

Adam

[63] Morn, professor .... Nu skulde jeg til at gaa efter dig! Her er overraskelser til dig, Jon.

Henrik

Er du sliten? Har du Omar og Benedikt med dig. Her er ...

Jonatan

Du er saa blond midt i fjæset ... er du sjuk, Jon?

Jon

Benedikt. Benedikt er. Han er.

(Ung soldat gjemmer ansigtet i hændene og gir sig sagte.)

Adam

Naar?

Henrik

Søndag?

Jonatan

Da vi stormet?

(Jon er gaat frem paa gulvet – kameratene staar omkring ham –.)

Adam

Snak da gut!

Jon

Omar hadde vakt –. Forrest. Jeg ogsaa hadde vakt. – Det var lørdags kvelden ... kvelden før angrepet. Løitnanten ... løitnanten sa til os, at vaktene stod inde for utfaldet – for utfaldet imorgen, sa han. At her ingenting sker i nat, sa han. Det var skodde.

[64] Jonatan

Ja. Tæt skodde.

Jon

Klokken ett, like før avløsningen hørte Omar ... Han saa tre stykker komme krypende. Tre, som kom krypende i skodden. Han ropte dem an. Men de krøp

videre ... Da sigtet han ind. Men først ropte han en gang til ... Men de blev ved. Da skjøt han. Han skjøt den nærmeste. Han skjøt Benedikt.

Jonatan

Nei. Nei! Ikke Benedikt!

Adam

Men – hvorfor svarte de ikke?

Graahaaret soldat

Hvem skjøt han?

1ste soldat

En anden soldat.

Graahaaret soldat

Puss faen! I første kompani dér skjøt de sjelve kommandanten sin, for tre maan'er siden ...

Adam

De maatte da *svare*!

[65] Jon

De sanset ingenting ... De krøp for livet. De hadde været ute og rekognosert – de var blit døgrvill, de visste ikke hvor de var, de bare krøp *paa*.

Henrik

De maatte ha hørt! Han har ikke ropt! Han har skutt uten at varsle!

Jonatan

Hvor er Omar! Hvad sier Omar?

Jon

Omar (*lægger armen for øinene.*) Omar bare tier ...

Ung soldat

Jeg vil hjem! Hjælp mig hjem! Jeg vil ikke mer – jeg vil ikke mer! Jeg vil hjem til de andre!

En fange

Hør os gud i himlen! Hjælp os hjem!

Jonatan

Ja, la det slutte! Ta os ut av forbandelsen!

2den soldat

Hurra for suppa, gutter!

Magdalena (*med en rykende gryte, sætter den midt paa bordet*)

Værsego' alle-sammen!

(Soldatene begynner at spise graadig.)

[66] Jon (*skriker*)

Du!

Magdalena

Jon! Hvor – hvor er Benedikt?

Jon

Han –, nu – nu kommer Omar – Omar vet om Benedikt, Omar –

Magdalena

Er han der ute? Er han utenfor – Har du set ham?

Adam *(frem)*

Jeg saa Benedikt, Magdalena! *Jeg* saa ham idag en uke siden. Han sat i skyttergraven – det var kveld. Vi sat omkring ham – mange. Da sang han for os. Da sang han sangen om stjernen – og markene – og aftenklokken. Og guttene blev stille og bad: Syng mer. Syng den en gang til, bad de. For han sang os hjem. Og ansigtet hans var mildt og hvitt som –

Magdalena

Som en engel er Benedikts ansigt.

Ung soldat

Alle elsket – Alle elsker Benedikt! Naar han kommer roper de: kommer du ikke til os? Bli hos os, roper de. – Det er noget i hans øie ...

[67] Magdalena

Benedikts øine skinner.

Jonatan *(frem)*

Det var for to maaneder siden ... Jeg mindes for to maaneder siden – Vi laa i en stald – jeg sov ikke ... Vi sov ikke – ingen faar sove – for det er vaar ... Vi laa og tænkte ... Da ligger vi og tænker paa kvinder. Blodet brænder – vi kan ikke staa imot – vi ørsker – vi fortæres – Hændene vore mindes ... læbene vore husker – vi blir vilde, vi hisser hverandre, vi forraader ... Da reiser én sig og vi ser ham bare som en skygge, som et tegn ... Han begynder at snakke til os – Det er Benedikt, som sier noget til os. Og vi tystner. For det er noget ved hans røst –

Magdalena

Ja. Og alle lytter, lytter til Benedikts røst ...

Jonatan

Han taler om kjærligheten – han taler til os om de unge pikene – om kvindene hjemme – om dig, Magdalena! Og tankene vore blir anderledes ... Vi husker dere, naar dere gaar til kirken – vi mindes kveldene, naar dere synger under træerne. Vi er ikke forlatt længer – vi er ikke fordømt mer!

(Magdalena brister i graat.)

[68] Jon

Vi – vi gik sammen over marken. Da fandt han en liten fugl. Den laa paa jorden og rørte sig ikke. La den ligge, sa jeg, vi kan ikke hefte os med smaa fugler. Den lever, svarte Benedikt – og da har den det vondt. Og han tok den og gjemte den hos sig. Han tok fuglen. Han gjemte den paa brystet sit. Han bar den med sig og matet den. En dag kunde den flyve som de andre ...

(Magdalena har foldet hændene; hun gaar sagte ut til venstre.)

Anden fange

Gi os mat!

Ung soldat *(oprørt)*

Han kunde spart Benedikt! *(fortvilet)* Benedikt ogsaa.

Graahaaret soldat

Krigen er som hunden, han – eter kjøttet og eter beina – al mat paa ett fat –
smaagutter og graahæringar – han kræser ingen, han –

2den soldat

Skaal, gamle godbit!

Adam

Din mor er der ute, Jon.

[69] Jon

Mor!? Nei ... Nei ... ikke mor! Omar faar si det selv ... *(springer ut til høire).*

En fange *(til anden fange)*

Snu ryggen til dem – saa slipper du se dem ete.

Cornelia *(helgeklædd, hun²³ stanser og ser sig om)*

Hun sa, Jon var kommet ... Jeg ser ham ikke ...

(Adam, Henrik, ung soldat reiser sig fra bordet, hilser.)

Adam

Jon er gaat efter – efter de andre. God dag, fru Cornelia.

Cornelia

Adam! Henrik! Og du – goddag, gutter – velkommen! Det er mat der ute, soldater. Det staar en pande med kjøtt i gruen. Er dere færdig, kan dere hente den – (*2den soldat reiser sig*) Men det sitter ... Vi har et litet barn der ute. Nu sitter moren og gir det die. Gaa stille! (*2den soldat gaar ut til venstre – Cornelia ser paa fangene.*) Sover de?

Anden fange (*reiser hodet*)

Vi sulter og tørster.

[70] Cornelia

Men her er mat! Reis dere og faa mat, venner.

(*Fangene kommer sig op.*)

Soldatene (*op fra bordet. Samtidig*)

Venner!

Det var satan!

Har du mistet vettet, bestemor?

Fru Cornelia!

Henrik

Vet du ikke hvem det er?

Cornelia

Nei! Kjender *du* dem, Henrik?

(*Latter.*)

Graahaaret soldat (*peker paa ung soldat*)

Spør liket der!

Jonatan

Bed Vorherre at du aldrig blir kjendt med dem, fru Cornelia!

2den soldat *(med et kar med kjøtt)*

Det er hende, jenten, som har ungen.

Cornelia *(til anden fange)*

Hvem er du?

[71] Anden fange

Min mor er enke, min søster er syk. Jeg forsørger dem.

Cornelia

Han er eneste søn. Likesom du, Jonatan. *(til en fange)* Hvem er du?

En fange

Far blev skutt for en uke siden.

Cornelia

Og din mor?

En fange

De er seks hjemme –

Graahaaret soldat

Jeg har seks, jeg og, mutter! Men enda har de ikke faat ram paa mig de dævlene.

Cornelia (*til fangene*)

Hater dere disse?

(*Peker paa soldatene. Stilhet.*)

Anden fange

De er vore fiender ..... De prøvde bryte ind i landet vort! De hadde baciller i brøndene vore! De gjemte gift i bombene sine! Vi maatte værge os imot dem!

Adam

Det er løgn i din hals! Det var *dere*!

[72] **Flere** (*samtidig*)

Vi! Nei dere!

Begge fanger

Det stod i avisene vore!

Soldatene (*i kor*)

Nei, i vore!

Begge fanger

Officerene sa det!

Soldatene

Ja vore!

Begge fanger

Dere begyndte!

Soldatene

Nei dere! Det vet vi som *saa* dere komme, for fan!

Anden fange

Ja for vi var rappere!

Adam

Det fandens sekundet!

En fange

Dette er ikke en krig som andre krige! Dette er et korstog! Dere er letfærdige – dere er fordærvede! Dere ...

(Vældig opstyr og rop.)

[73] Cornelia

La ham tale, gutter.

En fange

Gud har utvalgt os til at stanse dere før dere har styrtet verden i fordærvelse! Var Kristus iblandt os, han vilde føre os!

2den soldat

Hold kjæft! Han er med os!

Cornelia

Hysj! Hvem er du?

En fange

Jeg skal bli prest i kirken – om Gud vil!

Jonatan

De er narret! De er blit narret likesom vi!

Ung soldat (*bort til Cornelia*)

Jeg hater dem ikke – jeg vil ikke hate dem! Jeg hater ikke nogen – jeg vil komme til Gud. Jeg vil ikke synde mer – hjelp mig til ikke at synde mer!

Cornelia

Ja jeg skal hjelpe dig (*peker paa en fange*). Ræk ham haanden.

Ung soldat (*drøier*)

Jeg er saaret ... Jeg er ødelagt ...

[74] Cornelia (*til en fange*)

Ræk ham haanden du som skal tjene Kristus.

En fange (*drøier*)

De skjøt min far.

Henrik

Det nytter ikke længer, fru Cornelia! Vi er vaaknet, nu.

Jonatan (*peker paa ung soldat*)

Han der er ikke noget at bry sig om. Han skal dø, han.

Adam

Det er for sent nu. Nu er vi for blodig ...

Cornelia

For sent? Det er aldrig for sent at begynde at bli god. Da er hvert minut Guds hellige minut. Gjør det gode! Gjør det idag! Gjør det nu! Det er ikke andet, ikke andet, gutter! Saa enkelt er det, et barn kan fatte det.

Adam

Ja et *barn*. Ikke mænd.

Jonatan

Saa enkelt at det er umulig.

[75] Adam

Ja – umulig for den som vil *leve*.

Henrik

Du kjender ikke krigen, fru Cornelia! Vent til den har rammet dig! Vent til den har rammet dig *selv*!

(Omar og Jon kommer fra høire.)

Cornelia

Omar – Omar! Jon! Guttene mine! (*omfavner dem*). Aa, hvor du har magret – Og *du!*
Har dere hat det *saa* vondt! Og Benedikt ... .. Har dere set far?

Jon

Far – far berettet troppene lørdag. Hele lørdag. Han – han gik fra kompani til kompani. –

Cornelia (*i rædsel*)

Lørdag! – *Da dere skulde angripe?!*

1ste soldat

Ja han er satan til prest.

Graahaaret soldat

Naar presten kommer med kalken vet vi det: nu har døden aapnet kjæften!

Henrik

Han gir os sakramentet før bajonetkampen – [76] da slaas vi som bare fan med syndsforlatelsen i livet, fru Cornelia!

2den soldat

Da dør vi som fluer for Vorherre.

Cornelia (*har dækket ansigtet*)

Gud være ham naadig .... Naar kommer Benedikt? (*stilhet*) Er han der ute, Omar?

Omar

Benedikt, mor – Benedikt er ikke med os.

Cornelia

Du ser ikke paa mig, Omar ... Omar! Se paa mig!

(Magdalena kommer stille ind, blir staaende nede ved døren.)

Omar

Benedikt kommer ikke ... Han kommer ikke mer.

Cornelia

Dræpt! Dræpt! De har dræpt ham!

Omar

Ja. Dræpt.

(Cornelia vakler – knæler, graater. Det blir stilt.)

2den soldat

Han sover ikke alene, gutten din.

(Magdalena holder sig mot væggen – langsomt ændres hendes ansigt, slappes, blir uttryktsløst, follet.)

[77] **Graahaaret soldat** *(spisende)*

Graat graver ingen op av jora –

Omar

Mor – Mor ... Kan du tilgi ham, mor? Han som ... Han som –

(Cornelia graater uten at svare).

Anden fange

Gi os madⁿ⁴ dere!

Omar

Mor – kan du tilgi ham?

Cornelia

Ha taalmodighet med mig – Hjælp – mig – Gud – at tilgi ... At tilgi den blinde kulen – som fandt det reneste hjerte ... Hjælp mig at forlate ham som ravet i mørke – og – skjød – – Og – skjød – gutten – min – Og visste – ikke – hvad – han – gjorde ... Og – var en søn – en søn som som min lille søn – – Som Benedikt. Likesom alle disse.

(Omar bryter ut i graat.)

Henrik *(stirrer paa Cornelia)*

Aldrig hadde jeg trodd det!

Adam

Hun tilgir ham! Gud velsigne hende! Aa Gud velsigne hende bestandig!

[78] Jonatan *(i fortvilelse)*

Han derute var en bra kar! Men *jeg* skjød! Han hadde lært, han hadde grublet – han kunde sagt noget om jorden og himlen – som ingen vil si før om tusen aar. *Han* hadde kanskje fundet en løsning – løsningen! Og ingen finder den paa tusen aar – *Jeg* skjød ham!

Cornelia

Hjælp mig, herre! Ikke bære nag ... ikke bære nag ... Løft mørket, Gud! Stans misgjerningene! La det bli sidste gang! La det slutte. La hans hjerteblod rense din jord!

Ung soldat

Hør hende, milde Gud!

Cornelia

Ta den store forvildelse fra os! La os komme hjem igjen til kjærligheten! *Og aldrig ville det mer.*

2den soldat

Ja la os faa komme hjem.

(Alle bøier hodet, det blir tyst.)

Cornelia *(reiser sig, peker paa fangene)*

Løs dem. La dem faa spise.

(Omar løser fangenes baand. Soldatene reiser sig og viker væk fra bordet.)

Sæt dere, gutter! *(Soldatene drøier.)*

[79] Omar

La os gjøre som mor sier. Vi er i mors kirke, nu.

(Da gjør soldatene plass for de to fanger. Omar og Jon setter sig ved siden av dem. De andre setter sig rundt bordet.)

2den soldat (*lægger armen omkring Magdalena*)

Vil du være hos mig inat?

Magdalena (*ser paa ham, smiler fjollet, lægger hodet ind til ham – med lys røst*)

Jeg skal være hos dere bestandig. Likesom Benedikt.

TREDJE AKT

[80] *Kjøkkenet i prestens hus.*

Tapetet i filler, ødelagt indbo – halvdelen av taket buer nedover.

En flok kvinder kommer ind. De bærer matkurver, vinflasker, grønne grener.

1ste ung pike

Her kan vi dække for dem. Her kan vi feste! Her i prestegaarden er det tak.

Mager kone

Bare det ikke ramler ned og slaar nogen ihjel – saan som hos Bertel.

Halt kone

Nei da, det falder ikke! Vi sov her inde i sommer, ungene og jeg – bjelkene er like gode, de – det er bare himlingen.

(Alle sætter fra sig det, de bærer, tar paa at rydde, dækker bord, pynter i rummet.)

Pleierske

Bor det ingen her?

[81] **Tyk kone** *(pakker ut av kurven sin)*

Nei naa bor det ingen her. Men naa kommer de straks de, som bor her. Det er prestegaarden, dette.

1ste ung pike

Hu som jeg glæder mig!

2den ung pike

Jeg skjælver! Se paa hænderne mine hvor de skjælver!

Katolsk søster (*i færd med at hænge op et madonnabilled av træ*)

Er det paterens bolig?

Mager kone

Nei da – det er frikirkepresten, som bor her.

Katolsk søster (*vil ta billedet ned*)

Du skal ha tak for at jeg fik vite *det*.

1ste ung pike (*griper billedet*)

Nei, nei! Ta ikke væk Guds moder! La hende faa være hos os idag! Idag vil han ikke røre hende. Har du ikke hørt om presten, søster?

[82] 2den ung pike

Han har bodd hos dem i skyttergravene – Han har egget dem! Der *han* var slost de som tigere.

1ste ung pike

Ikke bare han – alle prestene! Alle prestene har hjulpet hverandre derute – aldrig har de hat det saa travelt, aldrig har vi hat slik bruk for dem, sier far.

Mager kone

Ja la den hellige jomfru hænge, søster! Nu er det bare én kirke hos os som har seiret.

1ste ung pike

Vi stikker løv i hullene – se, nu løves alle granathullene i landet vort!

Pleierske

Og De har skadd foten deres, stakkar!

Halt kone

Jeg var like god tilbens som dig, søster – Dette her, det fik jeg første aaret, for fire aar siden, den høsten de kom – da rytterne kom over os. En hogg mig, her – o Gud straffe ham evig!

[83] 2den ung pike *(danser)*

Det gjør han nok, det gjør han nok! Og nu skal vi straffe dem, vi ogsaa!

1ste ung pike *(danser med hende)*

Kjend paa hjertet mit! Kjend paa hjertet mit!

Pleierske

Musik!

Alle *(strømmer til vinduerne)*

Musik – De kommer – Dernelde! *(glædesrop, vifting ut av vinduerne, rop)* Velkommen!

1ste ung pike

Kom saa springer vi – og møter dem og henter ind vore!

2den ung pike

Ja – Jon – og Adam ... og Henrik ...

(begge to styrter ut).

Tyk kone *(til mager kone)*

Graat ikke, Anna! Graat ikke! Det er guttene dine vi kan takke for vi vandt!

Mager kone

Men de kommer ikke igjen for det!

Tyk kone

Vi skaffer os nye gutter vi, Anna! Næste gang skal vi ha dobbelt saa mange som dem!

[84] Presten *(i feltprests klær, hurtig ind)*

Gudsfred! *(stusser)* Her er dækket? Er min hustru her?

Tyk kone *(neier)*

Velkommen hjem, prest! Nei, vi venter hende hver stund, pastor – Hun er paa veien –

Halt kone

Nogen saa hende nordpaa igaar – Men hun kom sig ikke med toget.

Mager kone

Guttene tar togene – de sitter paa taket – de staar paa stigbrettet – vi faar vente, vi andre – Vi skal feste for guttene, pastor!

Presten

Saa flakker hun enda omkring derute – veivild – alene. Arme Cornelia!

Halt kone

Gud var med os, pastor!

Presten

Ja han var med vort folk – la os love og takke ham evindeligg.

(Kvindene flokker sig om ham.)

Tyk kone *(storglad)*

Er det sandt de sulter ihjel derborte?

[85] Pleierske *(storglad)*

Er det sandt de mangler forbindingsaker –? Og instrumenter? – Og medicin?

Tyk kone *(storglad)*

Og at det er død saa mange læger at de saarede ikke kan bli sett efter?

Mager kone *(storglad)*

Er det sandt at barnene derborte kommer til verden som krøplinger?

Presten

Ja Herren vor Gud er en nidkjær Gud – Han ...

*(Soldater strømmer ind – med trækspil, arm i arm med kvinder, syngende, med grønne greener i hænderne.
Til slutt **Magdalena**, i fillete soldaterklær. **Presten** løfter hænderne velsignende.)*

Røster

Her kommer vi! Her er vi!

Hurra!

Herregud at jeg skulde leve denne dagen! Velkommen prest –!

Ta av dere! Sæt fra dere!

[86] Adams mor *(kysser Adam)*

Gutten min! Snille, pene gutten min!

Jonatans mor *(kysser Jonatan)*

Aa Gud være lovet – Han som hørte mine bønner! Du min eneste!

Soldatene frir sig for oppakning, vaaben osv., hjulpet av kvindene. Bænker sig lit efter litt i bakgrunden rundt bordet med de unge piker – utbrudd av glæde og latter derfra under resten av akten.

Jon *(roper)*

Hvad sa dere da freden kom, smaapiker?

Kvindekor

Vi graat! Vi lo!

Vi takket Gud! Jeg besvimte!

Vi gik til kirken og takket Gud!

1ste ung pike (*hopper op og kysser Jon*)

Velkommen hjem, Jon – nu vil du vel ikke bli professor – du som er løytnant?

2den ung pike

Er det sandt vi skal faa grubene deres, Henrik?

1ste ung pike (*arm i arm med Jon*)

Og jernbanene?

[87] Henrik

Ja ved jupiter! Vi skal ha grubene! Og gullet! Og kanonene! Og kvæget! Hvad tror dere vi ellers har slaass for?

2den ung pike (*klapper i hænderne*)

Næste gang skal vi skyte dem med deres egne kanoner!

Adam

Og landet deres skal vi ha! Det gir jeg mig aldrig paa! Hvad, prest?

Jonatan

Ja hvis det fins retfærdighet til!

Presten

Vær viss, gutter, retfærdigheten lever! Hvert menneske maa svare for sine gjerninger – ogsaa vore fiender.

Begge unge piker (*ijubel*)

Vi skal faa store, nye provinser!

Jonatan

Og de skal sende folk hit! De skal bygge op –

2den ung pike (*klapper i hænderne*)

Det er rett! Det er rett! De skal være slavene vore likesom filistrene trællet for Guds folk, for Gud gav dem i Davids haand.

[88] Henrik

For nu har vi magten!

Jonatan

Det er retten, vi har!

Jon

Det var jo det, han sa.

Adams mor

Adam her – sønnen min – han dræpte halvhundrede alene, han. Aa du snille pene gutten min!

1ste ung pike

Hu, er det Sandt!

(*kysser Adam*)

Magdalena

Jeg tørster.

Mager kone

Ha dig væk fra maten!

Tyk kone

Det er guttene, som skal ha den. Væk med dig!

Tyk kone

Det er guttene, som skal sitte der – Væk med dig. Spis gutter – spis og drik, soldater! Sæt dig, Adam! Ta for dere, Jonatan!

Omar *(reiser sig fra kroken, hvor han har sittet)*

Vær god imot hende.

[89] Halt kone

Skal hun kanskje være i lag med os?¹⁵

Mager kone

Skal hun trakteres?

Henrik

De har ret, Omar. Magdalena, gaa ut i gangen! Gaa ut paa trappen. Her har du en flaske.

Adam *(til Omar)*

Ser du ikke, at mor er her?

Jonatan

Og mor!

Pleierske

Hvem er hun?

2den soldat

En skjøge, søster. Hun har fulgt – hun har forfulgt regimentet vort i fire aar ... Hun er en allemandstøs.

Presten

Hun er et stakkars ting, venner – hun har mistet sin forstand. En falden, en forvildet ... Magdalena, gjør som Henrik sier.

Magdalena *(har drukket av flasken, byr katolsk søster)*

Er du tørstig saa drik, kjære søster.

[90] Katolsk søster

Jeg kjender dig ikke.

Magdalena *(foran madonnabilledet)*

Se Guds moder. Se Guds moder smiler til mig.

Presten (*opdager madonnabilledet*)

Hvem har vaaget! (*River det ned.*) Hvem har bragt dette ind i mit hus?

Katolsk søster

Den hellige jomfru forbarme sig over din sjæl!

Mager kone

Jeg sa hun kunde la det hænge, pastor! Denne søster har pleiet vore saarede i fire aar.

Presten

Krigen er forbi, Anna!

(*Katolsk søster skynder sig ut med madonnabilledet.*)

Jon

Krigen er forbi – leve kirken!

(*Cornelia med et tre aars barn ved naanden. Stanser i døren.*)

Magdalena (*med høi, lys stemme*)

Hun kommer! Og ingen skal graate mer ... For Gud sendte hende med lægedom for vore saar! Men hans hjerte slog høit om mig –

[91] **Halt kone**

Cornelia!

(*Omar løfter hodet, ser hende, gjemmer paanytt ansigtet i hændene.*)

Presten

Velkommen, hustru – Du er blit hvit ... *Du* ogsaa ... Du bringer et barn –? Hvis barn er det?

Cornelia

Dit og mit.

Presten

Arme menneske!

Cornelia

Nei jeg har min forstand. Barnet er vort og Guds.

Tyk kone

Cornelia! Lyv ikke for ham!

Halt kone (*samtidig*)

Hun skjæmter, pastor!

Mager kone

Hysj! Hysj! (*til pleierske.*) Rør ikke barnet, Søster! (*hvisker, pleiersken slipper barnet.*)

Tyk kone

Det er fiendens yngel, prest. Det er en ulykkesfugl.

[92] Mager kone (*peker paa Magdalena.*)

Hendes unge! Med rytterne!

Pleierske

Fy! Aa, fy!

Soldat

Hvad? Har hun bolet med fienden, ogsaa?

Magdalena

Velsigner dem som Eder forbande! Han sover ... Men jeg fandt ham ikke ...

Presten (*rækker ut hænderne*)

Du har faret vild, Cornelia! I fire aar har jeg søkt dig, men du flydde mig ...

Magdalena

Søkte ... søkte ... Men fandt ikke.

Presten

I fire tunge aar har du skydd min vei og lukket dit øre for mit rop! I fire aar har du forkyndt en lære ingen kirke kan kjendes ved!

Magdalena

Elsker hverandre!

Presten

Du har formastet dig! Du har opkastet dig til forkynder – du, en kvinde. Vranglære har [93] du forkyndt! En kjærlighet ingen kirke har organisert – en godhet, intet

samfund har stadfæstet! Uten menighet har du fordristet dig til at prædike. Myndighetene har advaret imot dig! Som et jaget dyr er du blit drevet fra sted til sted i to aar – du har været som en gift, staten forbyr sine sønner at drikke!

Magdalena

Livets vand ...

Presten (*peker paa Omar*)

Se der siter din discipel! Din førsteføtte! De kunde ikke bruke ham mer! De turde ikke tro ham længer! Paa min forbøn straffet de ham ikke – men de fornedret ham, de negtet ham at følge kompaniet – Hans arm var lammet av din lære!

Magdalena

Vi skal ikke gjøre det onde. Benedikt min elskede ...

Presten

Men Gud var dig en naadig Gud! *Han* gav vore vaaben seier – han svigtet ikke sit folk! Han ænsset ikke den veivildes røst! Cornelia, dommen er Herrens i det høie! Ræk mig haanden, hustru min!

[94] Cornelia

Jeg kan ikke. Din synd er for stor. Din synd er mot den hellige aand.

Kvindene (*i kor*)

Hun raser! Hun spotter Gud! Cornelia!

Magdalena

Og røsten skal lyde i ørkenen.

Presten

Ulykken har formørket din forstand og forhærdet dit hjerte, hustru –! Men Herren sier gjennom Frelseren ...

Magdalena

Salige er de rene av hjerte!

Presten *(heftig)*

Før hende ut! Før Magdalena ut!

Cornelia

Kom hit til mig, barn.

Kvindene

Hun skal ut! Hun skal bort herfra! Ungen ogsaa! Ungen og hun!

(Cornelia skjærmer barnet, Magdalena kryper sammen ved hendes føtter.)

[95] Halt kone

Vil du vi skal fø paa dem som har dræpt sønnene vore? Vaakn op, Cornelia! Skal én som han drikke op melken for vore egne? Skal vi nære ham til han blir stærk og kan bryte os ned? Vaakn op, Cornelia!

Cornelia

Vi er skyldig. Men barnet er uten skyld.

Kvindene

Er vi skyldige? Hun sier, *vi* er skyldige! Hun raser!

Cornelia

Vi hadde ikke kjærlichkeit nok, søstre.

Kvindene

Vi er ikke dine søstre!

Tyk kone (*peker paa Magdalena*)

Hun – er hun ogsaa din søster?

(*Cornelia bøier sig og kysser Magdalena.*)

Kvindene

Hun kysser hende! Ut med dem! Ut med den skjændige! Ut med skjøgen og hendes avkom!

Jonatan

Hør dem, Omar! Omar, hører du dem? ^[96] Kvindene, som skal redde verden med mildhed, med fordragelighet! Slik lærte *hun* os.

Adam

Hør dem hyle imot hende! Hun som forkyndte deres evangelium!

Jon

Er det nytt, kamerater? Kvindehylet mordnatten – ved skafottet, ved massakrene! Aartuseners hyl! Altid høiest, forrest, vildest kvinderøsten!

Henrik

Ja til helvede med alle evangelier!

Omar

Vi har tapt, mor. Vi er slaatt. Det har været omsonst.

Adam

Tapt?

Jonatan

Æns ham ikke! Han er færdig siden han skjød! La ham være!

Cornelia

Omsonst? Det er aldrig omsonst at elske! Vi blev forlatt – vi blev forraadt – vi var for faa – hjulene gik over os! Men nu reiser vi os – nu ...

Omar

Nei! Nei! Det er gaat under i blod, mor! [97] Det er omkommet i synd! Jorden er blind av hat og av hævn!

Cornelia

Men det skal gry – snart gryr det, Omar! Vi var faa – da er vi blit mange!

Jon

Det er fredstid, mor! Slukk de store ordene!

Omar

Ja – ord! Ord! Løv som stormen sprer over verden og de dækker jorden med vissenhet til nye ord dækker de gamle og raatner dem under sig! Men *gjerningen*, mor! Han, som dør for sin egen tro – og dør for alles! Han som følger sit eget bud – og følger Guds! *Min* død for mig – min gjerning ... Du la armene omkring mig og kvalte den ... Og nu har Gud slettet mig ut – og døden har ikke bruk for mig mer ...

Cornelia

Omar – vær barmhjertig!

Jonatan

Han har ret! Omar har ret! Hun tok kraften av os med godhet!

Cornelia

En ny kraft gav jeg dere, Jonatan!

[98] Jonatan

En ny gud, vi ikke kunde bære! En gud som lot os skjælve i uro ...

Cornelia

For han bodde ikke i himlen. Han bodde i dit eget hjerte.

Jonatan

Ja. Og hjertet slaar i angst, som sjøen ... han lar det ikke hvile! Jeg kunde ikke bli en kriger som de andre – kunde ikke slaa ihjel med ære – kunde ikke dræpe hæderlig! Til en morder gjorde han mig, din gud!

Adam

Og mig! Mig ogsaa! Første gang de ropte frem – og kameratene lystret ... *jeg* kunde ikke røre mig – jeg, jeg alene kunde ikke! For jeg hørte en røst – Sky det onde! ...

Jeg syntes, jeg syntes en røst –

Cornelia

Fra din egen sjæl!

Adam

Ja, fra min egen sjæl! Som jeg har maattet døve med ugjerninger, som jeg har begravet i drap! Femti liv tok jeg, jeg alene, med disse hendene mine, for at kvæle det her inde ... For at vise dem, at jeg er en mand, en mand jeg ogsaa! En soldat som de andre!

[99] Presten

Hører du, Cornelia! De reiser sig og vidner imot dig! Din søn! Guttene fra vort hjem! Ydmyg dig! Bøi dit trossige hjerte! Tæm dit oprørske sind!

Cornelia

Ikke oprør talte jeg. Jeg talte til dem om kjærligheten.

Presten

Ingen kan optræ paa egen haand i et ordnet samfund, Cornelia! Heller ikke kjærligheten.

Jon

Nei! For kjærligheten er den store oprører, mor! Far har ret. Vi vil leve! Han, som slutter at elske livet, bare ham kan kjærligheten bruke! Men *vi* vil være til! Som kjeltringer, som pakk, bare vi er til!

Adam

Leve seiren, gutter!

Soldatene

Leve! Leve!

Jon

Leve seiren!

Cornelia

Jon, min arme gut!

[100] Henrik

Hvad vil du, kvinde? Skulde vi latt os slagte som kvæg?

Cornelia

Kristus døde paa korset.

Jonatan

Han var bare én!

Henrik

Skal de beholde landet sit? Gullet? Vaabnene? Grubene sine? Hvad?

Cornelia

Vi skal intet ha. Vi har syndet som dem.

(Stort opstyr, rop av wilje.)

Presten

Cornelia, vogt din tunge! Se jeg gav din fiende, i din haand, sier Herren – Han gjengjælder den skyldige og lar hans vei komme over hans hode!

Henrik (*frem*)

Kamerater! Den dagen byen her blev overrumplet – den dagen raadhuset brandt – den dagen jeg fik skuddet i foten – Da søkte jeg *hit* – til hende! Dér, i døren stod jeg og saa hende. Hun laa paa knæ – Hun knælte her jeg staar. Med hodet i fanget hendes laa en av *dem* – en av rytterne.

[101] Flere

Du lyver!

Mange

Til helvete med hende!

Henrik

Spør hende!

Presten

Cornelia, svar ham!

Cornelia

Han taler sandt.

Henrik

Hvad hændte os i huset ved veien for tre aar siden? Hvem fik os til at løse fangenes baand?

Adam, Jonatan

Det var hende!

Henrik

Hvem fik os til at spise av samme fat som dem?

Adam, Jonatan

Hun!

Henrik

De rømte om natten. Hvem hjalp dem?

(Adam, Jonatan bøier hodet.)

Presten

Cornelia! Hvad svarer du?

Cornelia

De var gutter som vore egne.

[102] Henrik

Saa har hun vel hat et maal! Saa har hun vel været redskap for nogen!

Soldatene

Spion! Hun er en spion!

Presten *(synker sammen)*

Min herre og min Gud, staa mig bi!

En soldat (*griper Magdalena og Cornelia*)

Ut med pakket! Ut med skjøgen og hendes mor og hendes avkom!

Omar

Slipp kvindene!

Adam

Forsvar dem ikke – ikke *nu*, Omar!

Jonatan

Vogt dig, Omar!

Adam

La Magdalena gaa dit hun hører hjemmn!

Kvindene

Fri os fra dem! Vi vil ha fred! Vi vil feste for guttene vore!

Omar

Magdalena lød budet – slik *hun* hørte det ... Dere var tørste – hun gav dere drikke.
(*Soldatene ler.*) Dere hungret – hun gav sig hen. Dere [103] søkte hende – Magdalena,
skrek dere, og hun kom. *Du*, Adam.

Adam

Det var derute! Det var i krigen!

Omar

Og du, Jonatan?

Jonatan

Naar en skal dø imorgen ...

Omar

Og du, Henrik?

Henrik

Jeg negter ikke. Hun var tilfals.

Kvindene

Hun har ligget med dem alle!

En soldat

Hun var den eneste.

Omar

Ja hun var den eneste. Blusset i dødsnatten – den eneste, som turde si til dere:
Dere lever – enda lever dere! Hos hende – hos hende mindtes dere – alle disse,
som aldrig kom!

Henrik

Vil du – vil du vi skal ære en som hende?

Omar

Ja, for hun har kjærlighet.

[104] Adam

Et dyr!

Omar

Hun gjorde sig til din like!

Soldatene

Ut med ham! Ned med ham!

Kvinderøst

Ut! Ut! Vi vil danse!

Jonatan

Omar, vik fra dem har du livet kjær!

Jon

Slipp Magdalena, Omar!

Presten

Omar, følg mig!

Magdalena (*klynger sig til ham*)

Jeg vil være hos dig bestandig.

Cornelia

Omar, slipp hende, Omar! Gaa!

Omar

Ber du mig om noget, mor?

Cornelia

Gaa med ham, Omar! Gaa ut i lyset! *(til soldatene, som truer.)* Han gaar! Nu gaar han, venner! Aa, *han* svigter ikke – hans gud er med ham – han vet, at timen skal komme, da skal han ^[105] reise sig og se gryingen og finde veien for sig selv, for dere, til maalet! Hvad er det Omar? Omar!

Omar

Ser du ikke jeg er fremme, mor!

Soldatrøster

Leve seiren!

Graahaaret soldat *(ind paa Omar)*

Skrik! Vil du skrike! Leve seiren! Død over fienden – Eller?!

Halt kone

Rop, Omar! Saa tror de dig!

Mager kone

Berg dig, gut!

Graahaaret soldat

Leve seiren! Din dævel!

Omar

Aldrig.

Soldatene

Forræder! Forræders søn!

(Et skudd. Han segner.)

Omar

Leve seiren, mor ...

(Presten, Jon, Cornelia, bøier sig over ham.)

[106] Magdalena *(reiser sig fra liket)*

Han sover! Han sover ... Likesom Benedikt!

Cornelia

Omar – Omar ... Min første ...

Presten

Død. Han er død ... Herren gav – Herren tok – Herrens navn ...

Cornelia

Hold op – du! Bøi dig – skjul dit ansigt – du som svigtet ham! Hele jorden ventet paa dig! Øinene vore brandt efter at se dig – nat og dag rakte vi hændene efter dig! Og da timen kom over jorden – aa blodets og rædslenes mørke time! – da vendte millioner sit aasyn imot dig, mot din kirkes spir, mot dit alters kors og attraadde tegnet fra din haand. Aanden, den hellige aand skalv i sindene, *du* skulde forløse

den! Længselen, den hellige længsel efter Guds kjærlighet dirret i sjælen, *du* skulde møte den! Du kom ikke! Du fulgte ikke kaldet! Du hørte ikke skriket! Til en skygge gjorde du dig – til et intet! Se din kirke er druknet i blod! Aldrig mer reiser den sig ... aldrig mer!

(Knæler ved Omars lik.)

Noter

n1. i] *rettet fra: i i (trykkfeil)*

n2. liksom] *rettet fra: iksom (trykkfeil)*

n3. hun] *rettet fra: Hun (trykkfeil)*

n4. mad] *rettet fra: med (trykkfeil)*

n5. os?] *rettet fra: os (trykkfeil)*

Nini Roll Ankers *Kirken Skuespil i tre akter* er lastet ned gratis fra bokselskap.no